

EKSPORT FRA BUSKERUD I 2017

VIKTIGSTE EKSPORTMARKEDER OG BETYDNING FOR SYSSELSETTING

Menon-notat 101-6/2018

Av Jonas Erraia, Anders Helseth og Sveinung Fjose

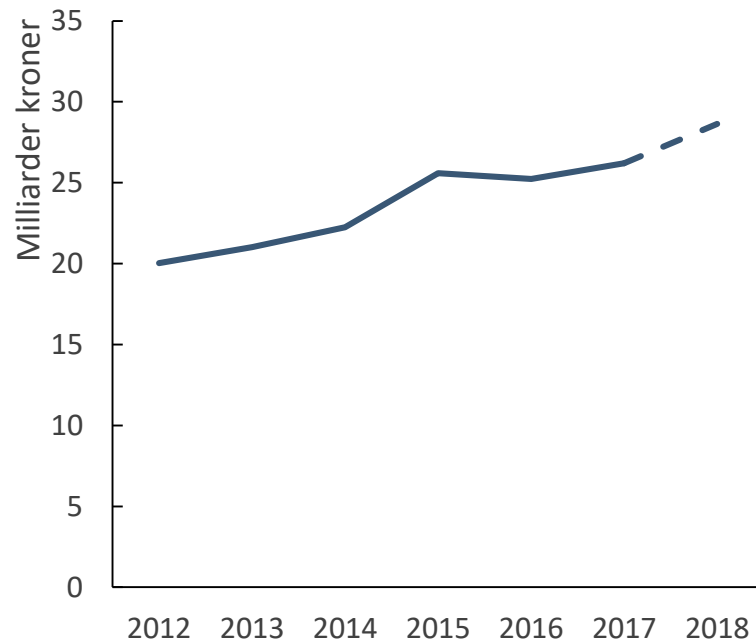
Buskeruds eksport utenom olje og gass var i 2017 på om lag 26 milliarder kroner. Dette svarer til 290 000 kr per sysselsatt i privat sektor. Etter en liten nedgang i eksporten i etterkant av oljeprisnedgangen i 2014, er eksporten i ferd med å ta seg betydelig opp. Basert på månedlig rapportering av statistikk fra SSB, beregner Menon at eksporten fra Buskerud vil nærme seg 30 milliarder kroner i 2018.

Eksporten fra Buskerud legger ifølge Menons beregninger grunnlag for om lag 18 000 arbeidsplasser nasjonalt. Om lag halvparten av arbeidsplassene er direkte knyttet til eksportbedriftene, mens de resterende er i eksportbedriftenes leverandører. Beregning av sysselsettingseffekter er foretatt i ITEM, som er Menons ringvirkningsmodell.

Buskerud har en sammensatt eksport, og betydelig eksport i næringer som ikke regnes som typiske norske eksportnæringer, herunder eksport av våpen og eksport til bilindustri. Samtidig har Buskerud en god del eksport innen prosess- og kraftbasert industri, maritim næring og offshore leverandørindustri, og fornybar energi.

Figur 1: Buskerud. Eksportutvikling. 2012 til 2018.

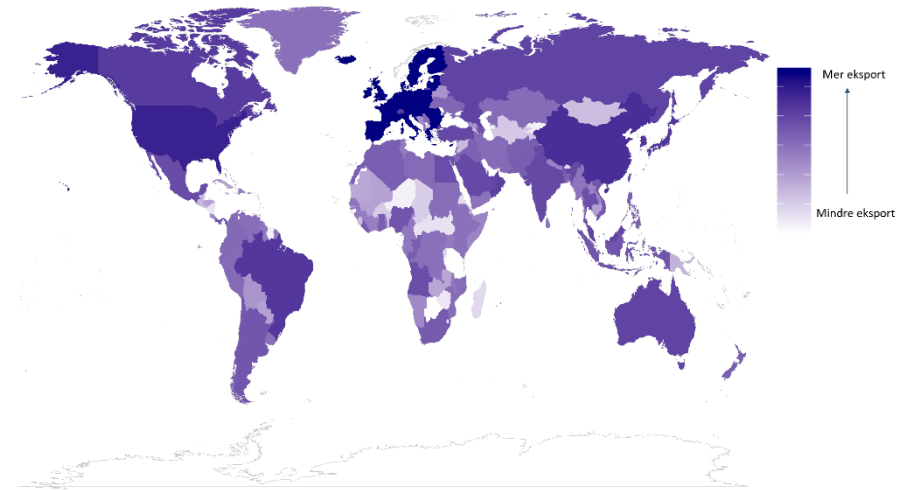
Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Buskerud eksporterer til alle Norges viktigste eksportmarkeder. Eksporten er imidlertid konsentrert om EU/EØS. Om lag 66 prosent av eksporten fra Buskerud går til det europeiske indre marked. Eksport til Storbritannia står for 9 prosent av Buskeruds totale eksport. I figuren viser vi eksporten fordelt på EU/EØS og andre land.

Alle kommunene i Buskerud eksporterer. Kongsberg er den kommunen som eksporterer mest. Eksportintensiteten målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor er mer spredt, men er høyest i Rollag og Kongsberg.

Figur 2: Verdenskart over eksport fra Buskerud i 2017
 Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Eksport fordelt på næringer og land

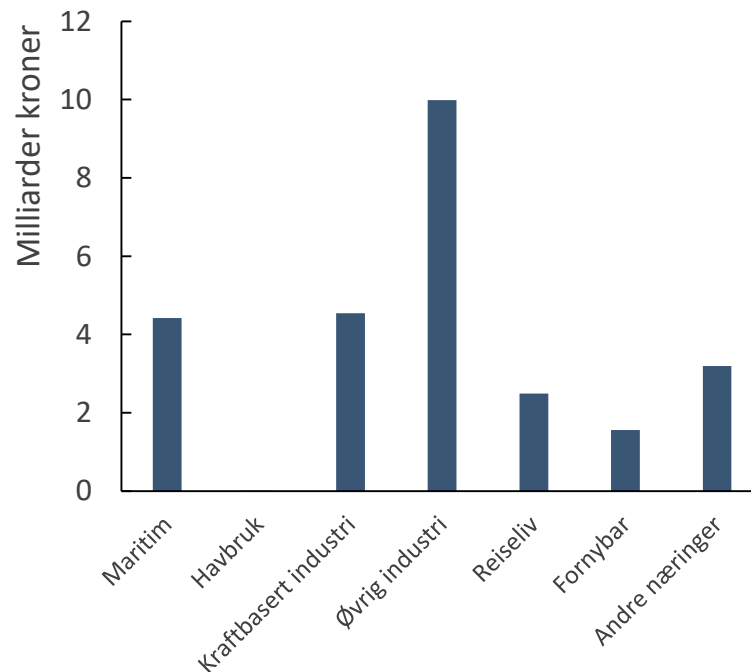

Figuren viser eksport fra Buskerud i 2017 fordelt på næringer. Samlede eksportinntekter utgjør om lag 26 milliarder kroner. Oversikten viser at Buskerud har en sammensatt eksport, og betydelig eksport innen næringer som ikke regnes som typiske norske eksportnæringer, herunder eksport av våpen og eksport til bilindustri. Samtidig har Buskerud også en betydelig eksport innen kraftkrevende industri, herunder prosessindustri og maritim næring som inkluderer offshore leverandørindustri.

Metode for måling og beregning av næringsfordelt eksport er vist i vedlegg 1 til rapport om eksport på nasjonalt nivå, «Fylkes- og kommunefordelt eksport i 2017. Betydning for sysselsetting».

Figur 3: Næringsfordelt eksport 2017.

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

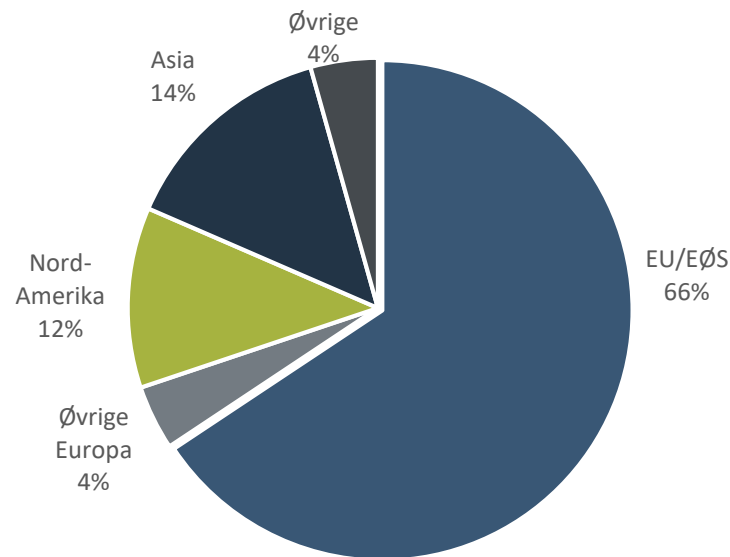

Buskerud eksporterer til alle viktige geografiske markeder. Samtidig er Buskeruds eksport konsentrert om EU/EØS. 66 prosent av eksporten fra Buskerud gikk i 2017 til det europeiske indre markedet, hvorav 9 prosentpoeng var rettet mot Storbritannia.

Buskerud har også vesentlig eksport til Nord-Amerika og Asia, men sammenlignet med eksporten til EU/EØS er disse markedene av mindre betydning.

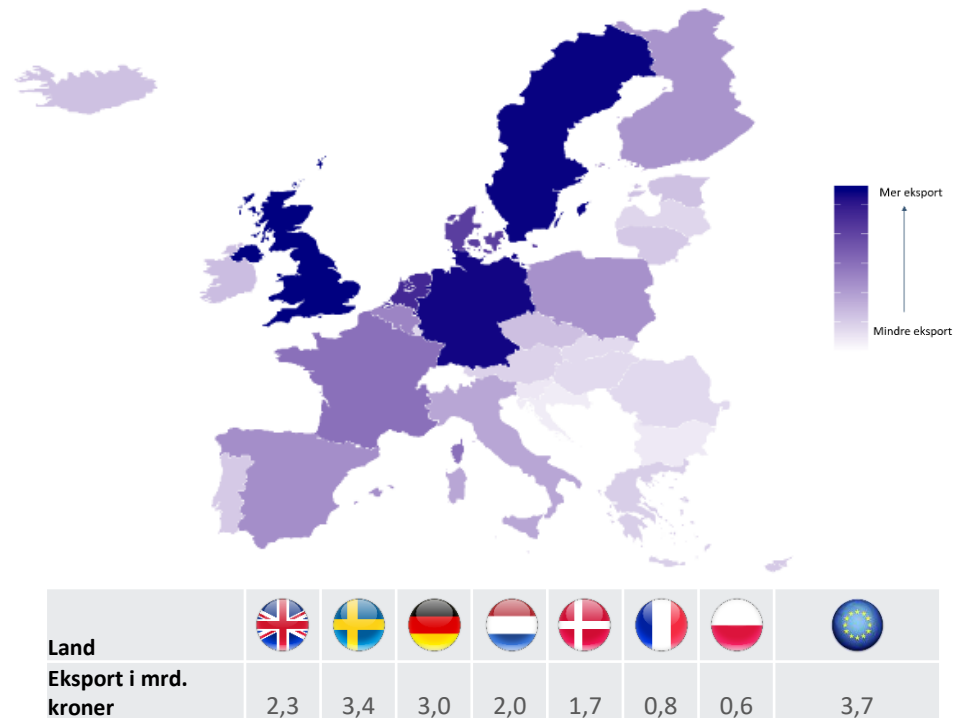
Figur 4: Geografisk fordeling av Buskeruds eksport 2017.

Kilde: SSB og Menon Economics 2018

Tabellen viser eksporten fra Buskerud fordelt på land i det europeiske indre marked. Som det går frem av tabellen og kartet, er det særlig Sverige, Tyskland og Storbritannia eksporten fra Buskerud gikk til i 2017.

Figur 5: Eksport fra Buskerud til det indre marked fordelt på viktigste eksportland. Kilde: SSB og Menon Economics 2018

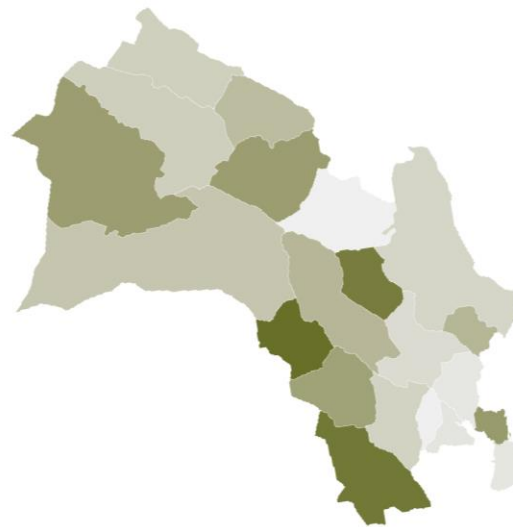
Alle kommunene i Buskerud eksporterer

Figur 6: Total eksport i Buskerud i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

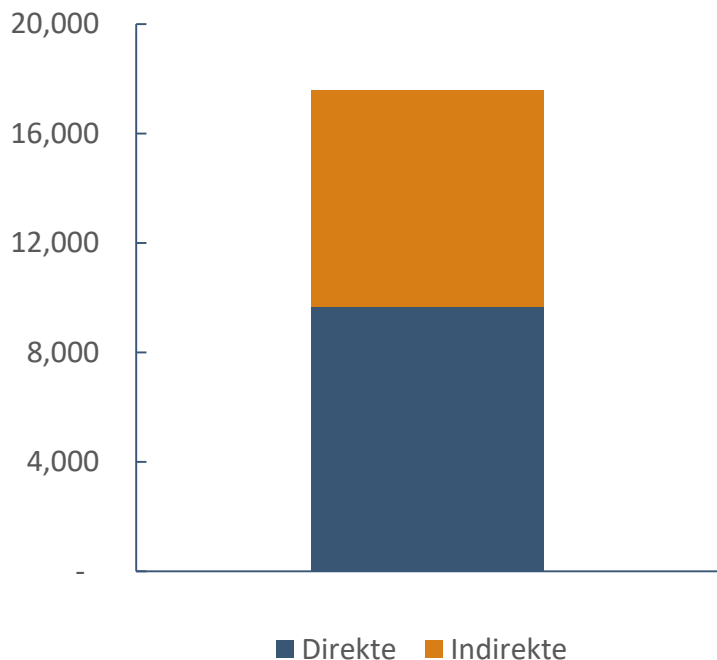

Figur 7: Eksport per sysselsatt i Buskerud i 2017 fordelt på kommuner. Kilde: SSB og Menon Economics

Figuren til venstre viser eksport fordelt på de ulike kommunene i Buskerud. Som det går frem av figuren er eksporten særlig stor fra Kongsberg. Eksportintensiteten, målt ved kommunens eksport per sysselsatt i privat sektor, er mer spredt, men høyest i Rollag og Kongsberg.

Figur 8: Totale sysselsettingsvirkninger av eksport i Buskerud i 2017. Kilde: Menon Economics 2018

Når eksportbedriftene produserer varer og tjenester for eksport, kjøper de varer og tjenester fra andre bedrifter. Eksporten legger på den måten grunnlaget for sysselsetting også i bedrifter som leverer varer og tjenester til eksportbedriftene.

Ved hjelp av ringvirkningsmodellen ITEM har Menon beregnet sysselsettingsvirkninger av eksporten i Buskerud. Som det går frem av figuren, viser våre beregninger at eksporten legger grunnlag for nær 18 000 arbeidsplasser. Om lag halvparten av disse er ansatt direkte i eksportbedriftene, mens de øvrige sysselsatte er ansatt hos bedrifter som leverer til eksportbedriftene, samt deres underleverandører – de såkalte indirekte effektene.

Norsk næringsliv er omstillingsdyktig. Omstillingen i norsk næringsliv i etterkant av oljeprisfallet i 2014 er en tydelig illustrasjon på dette. Om eksporten skulle falle vil ikke sysselsettingen falle lineært med eksporten. Som følge av omstillingsevne vil reduksjon i et geografisk eller tematisk marked medføre at bedriftene vrir seg mot andre geografiske og tematiske markeder.

Videre vil bedriftene også ønske å beholde ansatte i omstillingsperioder. Ved behov for omstilling reduseres derfor overskuddet i bedriftene før antallet ansatte reduseres.

Sist men ikke minst, er det ikke gitt at en økning i eksporten nødvendigvis medfører en økning i sysselsettingen. Når oppdragsmengden øker, løses dette ofte ved at man utnytter maskiner til det maksimale, samtidig som man søker å øke effektiviteten i arbeidsprosessene. Deler av eksportinntekten slår da ut i økt lønn snarere enn økt antall arbeidsplasser. Vi sier derfor at eksporten legger grunnlag for sysselsetting – den skaper den ikke.

Ringvirkningsanalyser vil alltid være beheftet med usikkerhet. Sysselsettingseffektene er beregnet med bakgrunn i forholdet mellom omsetning og sysselsetting i en gjennomsnittlig bedrift, og hvor store innkjøp de i gjennomsnitt gjør fra sine underleverandører. Vi vet imidlertid at det er betydelige forskjeller i hvordan bedrifter er organisert og hvor mye de kjøper fra leverandører.

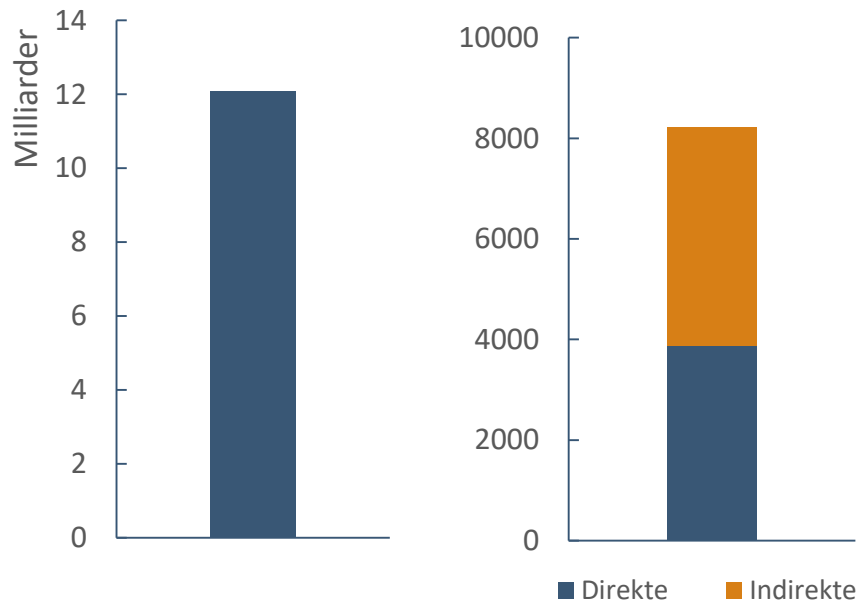
Denne usikkerhet vil især være relevant når vi beregner effekter på kommunenivå. Bakgrunnen for dette er at det kan være betydelig forskjell på hvordan bedriftene i den enkelte kommune er organisert og gjennomfører sine innkjøp og det nasjonale gjennomsnittet, som ligger til grunn for beregningene for kommunen.

Eksempler på kommunale ringvirkningsanalyser

Figur 9: Total eksport fra Kongsberg i 2017 (venstre)
og sysselsettvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Kongsberg kommune

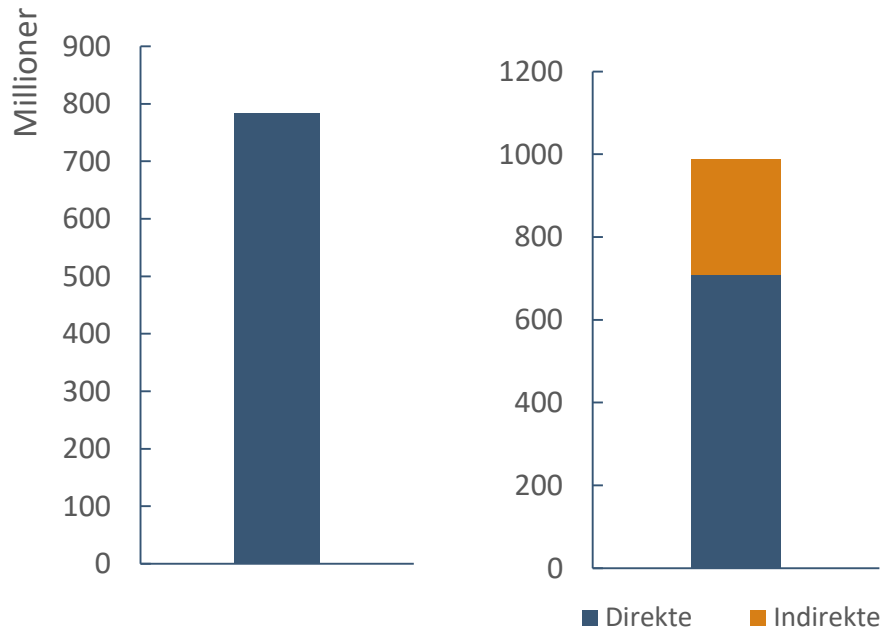

Menons beregninger og kartlegging viser at det fra Kongsberg ble eksportert for nær 12 milliarder kroner i 2017.

Eksporten la grunnlag for over 8 000 arbeidsplasser på nasjonalt plan, hvorav om lag halvparten er i eksportbedriftene, mens det resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

Figur 10: Total eksport fra Hol i 2017 (venstre) og sysselsettvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Hol kommune

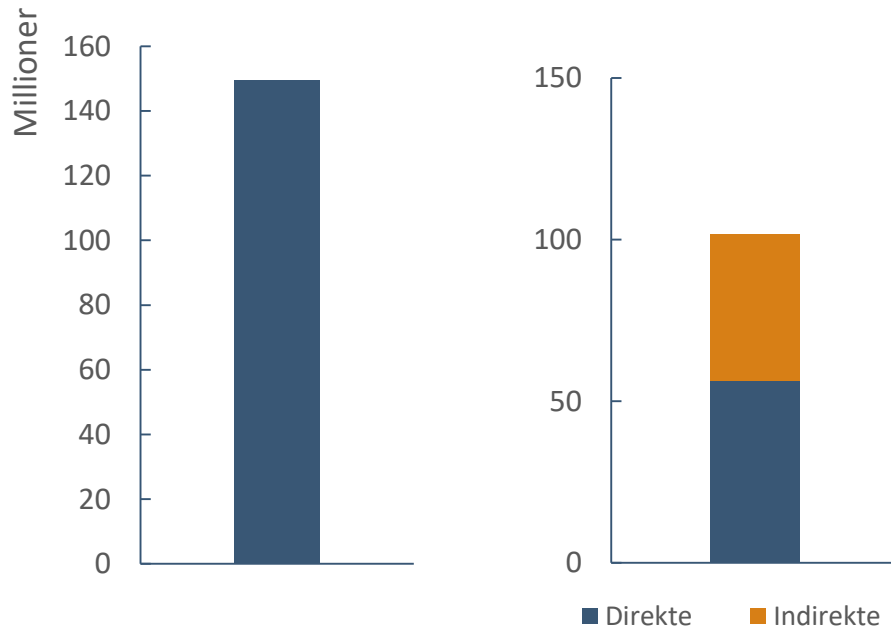

Menons beregninger og kartlegging viser at det fra Hol ble eksportert for omlag 800 millioner kroner i 2017.

Eksporten la grunnlag for om lag 1 000 arbeidsplasser på nasjonalt plan, hvorav i overkant av 700 er i eksportbedriftene, mens det resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.

Figur 11: Total eksport fra Nore og Uvdal i 2017 (venstre)
og sysselsettvirkninger av eksporten (høyre).

Kilde: SSB og Menon Economics

Nore og Uvdal kommune

Menons beregninger og kartlegging viser at det fra Nore og Uvdal ble eksportert for om lag 150 millioner kroner i 2017.

Eksporten la grunnlag for over 100 arbeidsplasser, hvorav om lag 50 er i eksportbedriftene, mens det resterende er i leverandørene til eksportbedriftene og deres underleverandører.